

synes underligt, om man har noget at sige endnu efter at have læst hans »Kulturbrist«

Men baade han og Fru Meyer tænke sig egentlig kun én Løsning af Spørgsmaalet, den smukkeste vel, men næppe den eneste og vist ikke en Gang den rette.

Gustaf af Geijerstam bebrejder os, at vi »ikke kjende disse Mennesker«, han siger, at vi skulle nærme os dem, søge at vinde deres Tillid og Fortrolighed, — men hvorledes? ja, det maa »Instinktet« lære os i hvert enkelt Tiltælde, »der kan ikke opstilles Regler for, hvad man skal gjøre for at komme et Medmenneske nærmere.«

Men naar nu Sympathien og Kjærligheden mangle, hvad saa? der er da intet Instinkt til Stede, ikke en Gang Lysten til at bruge det, om det var der. Det forekommer mig, at man, naar man skal søge en Ordning af hvilketsomhelst, ikke tør gjøre Regning paa Kjærlighed og Deltagelse som noget, der i Almindelighed findes Menneske og Menneske imellem. Fandtes disse Følelser, eller kunde man altid være sikker paa at kalde dem frem, da behøvedes ganske vist intet andet, da faldt det af sig selv, at det ene Menneske vilde søge at gjøre det saa let og godt for det andet som vel muligt. Men de findes ikke saadan. De ere Livets store Gaver, de bedste, det har at give, men som man ikke tør vente, om man ikke vil skuffes, — og, om et Menneskes Liv skal være udholdeligt eller ikke, maa ikke afhænge af noget saa usikkert. Livet maa, for saa vidt det staar i vor Magt, indrettes saaledes, at det kan leves dem foruden, — saa kunne de komme til og gjøre det til en Lykke.

Det, som G. vil raade Bod paa, er dette, at man ikke regner »den kroppsarbejts« lig med andre Mennesker. Men er der nogen, der særlig lider under dette: at blive betragtet som hørende til en anden Menneskerace, da er det netop Tjenestepigen, som maa leve sit Liv sammen med de Mennesker, der kun betragte hende som »et nødvendigt Appendix.« Arbejdsmanden kan blive hundset af sin Herre og maa tit finde sig i ydmygende Behandling og Tiltale; men naar han er færdig med sit Arbejde, gaar han til sit Hjem, hvor han er en fri Mand og sin egen Herre. Tjenestepigen kjender ikke noget til dette. Hun har ingen bestemt Arbejdstid, men maa